

Bibliotheek UvA/HvA

Auteur: Saskia Woutersen-Windhouter

Onderzoekresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar

Stappenplan v2.1 (publieke versie)

Datum

6 januari 2017; origineel stappenplan vastgesteld door onderzoeksraad, CBO en CvB, november 2016

© Hogeschool van Amsterdam

Dit werk valt onder een [Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal-licentie](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) tenzij anders aangegeven.

‘open by default’ -- ‘de standaard is open’

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

INHOUD

SAMENVATTING	3
1. INLEIDING. STRATEGISCHE ASPECTEN STAPPENPLAN OPEN ACCESS	5
2. STAPPENPLAN OPEN ACCESS	8
Stap 1: Voorlichting	9
Stap 2: Onderzoeksregistratiesysteem in combinatie met een institutionele repository	10
Stap 3: Publicaties uitgegeven door de HvA open access	12
Stap 4: Closed access publiceren bij de uitgever en deze publicatie open access publiceren in de HvA-repository	15
Stap 5: Open access publiceren bij de uitgever	18
3. TOT SLOT	20
4. VERANTWOORDING	20
Bijlage I Begrippen in deze notitie/Definities	22
Bijlage II Berlin Declaration on Open Access	23
Bijlage III Voorbeeld van een HvA-serie	25
Bijlage IV Voorbeeld van een voorblad	26

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

Samenvatting

In het *Strategisch onderzoeksbeleid HvA 2015-2020, vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 20 januari 2015* zijn de volgend streefwaarden voor open access gesteld:

- wetenschappelijke publicaties in open access tijdschriften in 2019: 60% en in 2024: 100%;
- professionele publicaties via HvA repository/HBO kennisbank in 2014: 100%;
- onderwijspublicaties in 2014: 100%;
- andere producten in 2014:100%.

Deze streefwaarden volgen op de Berlin Declaration en blijken conform meer recentere beleidsrichtlijnen zoals het beleid van de Europese Commissie inzake Horizon2020 en NWO, en de recente mededeling van de Europese ministers waarin het streven van 100% open access in 2020 is gesteld.

De genoemde streefwaarden van 100% zijn de afgelopen jaren nog niet gehaald. Om deze streefwaarden z.s.m. te bereiken is de Bibliotheek gevraagd een stappenplan voor open access publiceren uit te werken. Het plan bestaat uit 5 stappen, die deels achtereenvolgens, deels gelijktijdig worden uitgevoerd. Uitgangspunt van het stappenplan is, dat het auteursrecht bij de HvA ligt. Zoals in het plan wordt uitgelegd, is dat van invloed op de manier waarop open kan worden gepubliceerd.

Stap 1: Voorlichting

Om de bewustwording over open access aan de HvA te vergroten, geeft de bibliotheek (en met name de nieuwe dienst open publiceren) actief voorlichting over de mogelijkheden van open access publiceren. De voorlichting richt zich op het communiceren over het beleid en de invulling daarvan. Dat zal gebeuren in samenwerking met O&O en de kenniscentra.

Stap 2: Onderzoeksregistratiesysteem in combinatie met een institutionele repository

Alle resultaten van onderzoek kunnen door de auteur eenvoudig in het onderzoeksregistratiesysteem Pure worden geregistreerd en de file(s) in de bijbehorende repository gearchiveerd. De publicaties zijn vervolgens duurzaam toegankelijk volgens het FAIR ('Findable', 'Accessible', 'Interoperable' & 'Re-usable') principe.

Stap 3: Publicaties uitgegeven door de HvA open access

Veel kenniscentra geven al zelf publicaties uit, maar dat publicatieproces kan worden verbeterd door standaardisatie van de vormgeving, een sterkere profilering van de HvA, het inbouwen van enige kwaliteitscontrole, het verlenen van een licentie (voor hergebruik), een stabiele URL en het meegeven van een citatieadvies. Samen met Publishing Lab wordt een moderne, op tablets goed leesbare, HvA-serie opgezet.

Stap 4: Closed access publiceren bij de uitgever en deze publicatie open access publiceren in de HvA-repository

HvA-onderzoekers publiceren resultaten van onderzoek in bekende vakbladen en toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften. Door gebruik te maken van het Harvard-licentie model als voorbeeld en artikel 25 fa Auteurswet kunnen met name artikelen open access in de repository worden gepubliceerd. Voor andere typen publicaties wordt een pilot op grond van het Harvard-licentie model gestart.

Stap 5: Open access publiceren bij de uitgever

Om in open access tijdschriften te kunnen publiceren wordt een open access fonds opgezet. Tevens zal de bibliotheek open access meenemen in de onderhandelingen met de uitgevers, en proberen de abonnementsgelden in te zetten voor open access publiceren in deze tijdschriften inclusief toegang.

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

Het doel van het stappenplan is naast het behalen van de streefcijfers, een maximaal gebruik van producten van HvA-medewerkers door: toegangsbarrières (zoals betaalde toegang) van de huidige producten weg te nemen, een breder publiek te bereiken en nieuwe systemen te ontwikkelen die deze producten beter zichtbaar en toegankelijk maken. Indien het stappenplan wordt uitgevoerd, treedt de onderstaande uitwerking van het open access beleid voor HvA-medewerkers in werking zodra Pure in productie is genomen.

De kern van het open access beleid aan de HvA kan worden samengevat in vier punten:

1. Nadat Pure in gebruik is genomen, dienen alle HvA-publicaties vanaf 2015 verplicht te worden gedeponereerd in de HvA-repository.
2. Van nieuwe HvA-publicaties dient, nadat Pure in gebruik is genomen, direct na acceptatie, en dus voor publicatie door de uitgever, de finale peer-reviewed manuscriptversie (die door de uitgever is geaccepteerd en waarin de wijzigingen na de peer review zijn opgenomen) in de HvA-repository te worden gedeponereerd.
3. Publicaties die niet zijn gedeponereerd, worden door het management, personeelszaken en de leden van de evaluatiecommissies in beginsel niet meegenomen in verslaglegging (zoals in het jaarverslag en in de onderzoeksevaluatie).
4. Auteurs kunnen op verzoek van de uitgever een opt-out/open access waiver aanvragen. Zonder waiver dienen geaccepteerde manuscriptversies direct open access te worden gepubliceerd.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

1. Inleiding. Strategische aspecten stappenplan open access

In het *Strategisch onderzoeksbeleid HvA 2015-2020, vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 20 januari 2015* zijn de volgende streefwaarden voor open access gesteld:¹

- wetenschappelijke publicaties in open access tijdschriften in 2019: 60% en in 2024: 100%;²
- professionele publicaties via HvA repository/HBO kennisbank in 2014: 100%;
- onderwijspublicaties in 2014: 100%;
- andere producten in 2014: 100%.

Deze streefwaarden volgen op de Berlin Declaration en blijken conform meer recentere beleidsrichtlijnen zoals het beleid van de Europese Commissie inzake Horizon2020³ en NWO (waar vanaf 2014 ook het RAAK-programma is ondergebracht)⁴ die beide open access verplicht stellen, en de recente mededeling van de Europese ministers waarin het streven van 100% open access in 2020 is gesteld.

Berlin Declaration

In 2009 heeft de HBO-raad de Berlin Declaration ondertekend. Door het ondertekenen van de Berlin Declaration hebben hogescholen (en dus ook de HvA) zich gecommitteerd aan de inspanningsverplichting om resultaten van onderwijs en onderzoek open access te publiceren. Open access publiceren wil volgens de Berlin Declaration *ten eerste* zeggen dat publicaties vrij digitaal toegankelijk zijn en zijn voorzien van een licentie die toestemming geeft tot hergebruik, mits de bron wordt vermeld. *Ten tweede* stelt de Berlin Declaration dat de publicatie in tenminste één repository moet worden gedeponeerd die geschikte technische standaarden gebruikt.

Strategisch onderzoeksbeleid HvA 2015-2020

De HvA heeft een verantwoordelijkheid naar de maatschappij en is voorstander van vrije toegang tot wetenschap. Ook ondersteunt ze het principe dat publicaties, data en andere resultaten van met publiek geld gefinancierd onderzoek publiek toegankelijk behoren te zijn. Maar betere toegankelijkheid tot resultaten van onderzoek en onderwijs is niet langer alleen voor wetenschappers en onderzoeksfinanciers van belang, maar ook de maatschappij (burger en bedrijfsleven) wil delen in de resultaten van onderzoek.⁵ Daar komt bij dat onderzoek van hogescholen praktijkgericht is en geworteld in de beroepspraktijk. De vraagstelling wordt ingegeven door de professionele praktijk. Het doel is bijdragen aan oplossen van problemen in de beroepspraktijk en/of ontwikkeling van de beroepspraktijk, en aan het onderwijs. Daarom is open delen van en over praktijkgericht onderzoek van extra groot belang.⁶

¹ *Strategisch onderzoeksbeleid HvA 2015-2020, vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 20 januari 2015*, p. 38.

² Deze streefgetallen zijn gebaseerd op de *Kamerbrief over Open Access van publicaties*, gedateerd 15 november 2013. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2013/11/15/kamerbrief-over-open-access-van-publicaties>

³ *Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020*, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf.

⁴ *NWO Strategie 2015-2018*, <http://www.nwo.nl/over-nwo/X+publicatie/nwo/strategienota-2015-2018.html>.

⁵ *All European scientific articles to be freely accessible by 2020*, <http://english.eu2016.nl/documents/press-releases/2016/05/27/all-european-scientific-articles-to-be-freely-accessible-by-2020>

⁶ *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022*, p. 3.

Onderzoekresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

De genoemde streefwaarden van 100% zijn de afgelopen jaren niet gehaald. Echter, wat de percentages op dit moment precies zijn, is nog niet bekend. De open access publicaties worden namelijk nog niet centraal geregistreerd en het uploaden gebeurt zowel in de HBO-kennisbank als op de publicatiesite van de Kenniscentra, en in beiden systemen op geheel vrijwillige basis. Er is dus nog geen totaaloverzicht in één systeem. Met de komst van het nieuwe onderzoeksregistratiesysteem Pure en de daaraan gekoppelde HvA-repository zullen de aantallen publicaties en de bijbehorende (open access) files inzichtelijk worden. Daarnaast is voor medewerkers momenteel niet duidelijk wat ze nu wel of juist niet mogen, en hoe de HvA als instelling dat ziet. Daardoor is het ook nog niet mogelijk om actieve overkoepelend structurele ondersteuning op te zetten.

Om deze streefwaarden te bereiken is de Bibliotheek gevraagd een stappenplan voor open access publiceren uit te werken. In dit stappenplan wordt het streven naar permanente toegankelijkheid van resultaten uit onderwijs en onderzoek in vijf stappen uitgewerkt voor de HvA.

Golden en/of Green Road

“Goud open access⁷ is het doel in de onderhandelingen van de VSNU en de doelstelling van de Nederlandse overheid. Groen open access was er al en zal parallel blijven bestaan. Goud en groen open access zijn geen tegengestelde doelen, groen bevindt zich op de weg naar goud open access.”⁸ De VSNU dringt er bij de uitgevers actief op aan open access als nieuw model te adopteren. Maar niet alle publicaties kunnen via de *Golden Road* worden gepubliceerd, zodat tegelijkertijd de *Green Road*⁹ zal moeten worden ondersteund. Het voorgestelde stappenplan gaat uit van deze combinatie.

Auteursrechtgebende

Hogescholen hebben op basis van de cao in beginsel auteursrecht op alle geproduceerde publicaties en materialen van medewerkers in dienst van de HvA. Op grond van de academische vrijheid, en (weliswaar oude) jurisprudentie over het auteursrecht van universitair medewerkers, zou anders kunnen worden betoogd. Echter, in tegenstelling tot de universiteiten is er over de hogescholen geen jurisprudentie bekend. Over het algemeen wordt daarom aangenomen dat bij hogescholen de cao geldig is, en het auteursrecht bij de instelling ligt. Ook dit stappenplan gaat ervan uit dat het auteursrecht van alle publicaties van medewerkers aan de HvA aan de HvA toekomt.

Als externe partijen dat toelaten, zullen in beginsel alle publicaties met een HvA-auteur worden voorzien van een Creative Commons *Attribution* (CC BY) licentie. *Attribution* wil zeggen dat alleen ‘naamsvermelding’ is verplicht, verder wordt andere gebruikers toegestaan om het materiaal te kopiëren, distribueren, vertonen, en op te voeren, doorzoeken en om afgeleid materiaal te maken dat op het werk gebaseerd is – maar dus uitsluitend als de auteur(s) vermeld wordt(en) als maker(s). De CC BY-licentie is internationaal een veel gebruikte licentie die bovendien voldoet aan de eisen zoals

---

⁷ *Golden Road*: publiceren in kosteloos toegankelijke elektronische tijdschriften waar niet de lezer/abonnee voor betaalt, maar de kosten op een andere wijze worden gedekt. Een veel voorkomende variant is dat dit geschiedt in de vorm van *publication fees*, wat betekent dat de auteur of de financier/opdrachtgever betaalt. Hierdoor wordt open toegang tot onderzoeksartikelen onmiddellijk na publicatie gegarandeerd. De oorspronkelijk rechthebbende verleent meestal een Creative Commons-licentie.

⁸ Goedgekeurd door het Algemeen Bestuur van de VSNU op 27 mei 2016.

⁹ *Green road*: via een institutionele repository(IR) waarin *full text, peer reviewed* publicaties door de auteurs, verbonden aan de instelling, worden gearchiveerd (ook wel *self archiving* genoemd). Deze publicaties kunnen direct, of eventueel na een embargo, publiekelijk toegankelijk worden gemaakt. De uitgever wordt meestal rechthebbende. De ‘groene’ files in de repository kunnen daarom meestal niet worden voorzien van een CC BY-licentie.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

gesteld in de Berlin Declaration. Onderzoeksresultaten in de combinatie onderzoeks-registratiesysteem/HvA-repository voldoen met de CC BY-licentie tevens aan de FAIR-principles, en zijn dan niet alleen: 'Findable', 'Accessible', 'Interoperable', maar ook 'Re-usable'. Afspraken met derden (uitgevers of opdrachtgevers) kunnen het echter onmogelijk maken dat een dergelijke licentie wordt toegevoegd aan resultaten van onderzoek. Dat geldt ook voor kennisvalorisatie waarbij maatschappelijke en economische waarde wordt gecreëerd op basis van wetenschappelijke kennis en vaardigheden. Een deel van de kennis zal vrij voor hergebruik kunnen worden gedeeld, maar er zal soms ook voor worden gekozen de vinding te exploiteren door het opzetten van een eigen bedrijf, het verkopen aan een derden, etc.

Het feit dat de HvA in beginsel het auteursrecht op alle geproduceerde publicaties en materialen heeft, stimuleert de praktische uitvoering van het open access beleid. De HvA houdt hierdoor immers zeggenschap over de publicaties en kan zo voorkomen dat deze achter een pay-wall van een uitgever verdwijnen. Voordeel van deze constructie is bovendien dat auteurs hiermee eenvoudig aan de open access eisen van de HvA en onderzoeksfinanciers kunnen voldoen (zoals van NWO en Horizon2020) en dat auteurs zonder extra kosten in hun favoriete tijdschriften kunnen blijven publiceren en daarbij ook nog meer citaties ontvangen.

Effectief open access beleid

De HvA streeft naar 100% open access. Dat betekent dat de deponering van publicaties zal moeten worden gemaximaliseerd. Deponeringspercentages blijken afhankelijk van het type open access beleid, en zijn:¹⁰

- 10% zonder open access beleid
- 26% met open access beleid ('deponeren')
- 87% met open access beleid ('deponeren') gekoppeld aan de onderzoeksevaluatie.

Voor de HvA ziet effectief open access beleid er dan als volgt uit:

1. Nadat Pure in gebruik is genomen, dienen alle HvA-publicaties vanaf 2015 verplicht te worden **gedeponeerd** in de HvA-repository.¹¹
2. Van nieuwe HvA-publicaties dient, nadat Pure in gebruik is genomen, **direct na acceptatie**, en dus voor publicatie door de uitgever, de finale peer-reviewed manuscriptversie (die door de uitgever is geaccepteerd en waarin de wijzigingen na de peer review zijn opgenomen) in de HvA-repository te worden gedeponeerd.
3. Publicaties die **niet zijn gedeponeerd**, worden door het management, personeelszaken en de leden van de evaluatiecommissies in beginsel **niet meegenomen in verslaglegging** (zoals in het jaarverslag en in de onderzoeksevaluatie).
4. Auteurs kunnen op verzoek van de uitgever een opt-out ofwel open access **waiver** aanvragen. Zonder waiver dienen geaccepteerde manuscriptversies direct open access in de HvA-repository te worden gepubliceerd.

---

¹⁰ Report on policy recording exercise, including policy typology and effectiveness and list of further policymaker targets, (D 3.1 PASTEUR4OA), 2015, p. 8-9, 43

<http://www.pasteur4oa.eu/sites/pasteur4oa/files/deliverables/PASTEUR4OA%20Work%20Package%203%20Report%20final%2010%20March%202015.pdf>; zie ook *Estimating Open Access Mandate Effectiveness: The MELIBEA Score* version, v2, P. Vincent-Lamarre, J. Boivin, Y. Gargouri, V. Lariviere, S. Harnad, <https://arxiv.org/abs/1410.2926>.

¹¹ Het voorstel is om verplicht te deponeren vanaf 2015 omdat de volgende onderzoeksevaluatie waarschijnlijk vanaf 2015 zal lopen.

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

2. Stappenplan open access

Op dit moment publiceren HvA onderzoekers op verschillende manieren, afhankelijk van eigen netwerk en contacten, gebruik bij het kenniscentrum en persoonlijke voorkeur. Beheer en beschikbaarstelling is mogelijk via deponering in de HvA-repository waardoor een publicatie wordt opgenomen in de nationale HBO-kennisbank en/of via de HvA-website. Registratie vindt eenmaal per jaar plaats voor opname in het HvA jaarverslag. Vanaf dit najaar maakt implementatie van het onderzoeksregistratiesysteem Pure een gecontroleerde en complete registratie en deponering mogelijk. Daarnaast worden de volgende stappen voorgesteld als stappenplan open access.

Om te beginnen dient de algemene infrastructuur (voorlichting, helpdesk, etc.) en de technische infrastructuur geregeld te zijn (implementatie van het onderzoeksregistratiesysteem gekoppeld aan de HvA-repository). Deze worden besproken in respectievelijk stap 1 en 2.

Om de juiste stappen te kunnen bepalen die per publicatie of product nodig zijn om open access te kunnen publiceren, is het noodzakelijk om drie elkaar uitsluitende vormen van publiceren te onderscheiden:

- I. publicaties uitgegeven door de HvA
- II. *closed* access publiceren bij de uitgever en deze publicatie (eventueel in een manuscriptversie en na een embargo) open access publiceren in de HvA-repository
- III. open access bij de uitgever

We zullen deze als drie losse stappen bespreken in respectievelijk stap 3, 4 en 5.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

Stap 1: Voorlichting

Open access publiceren wordt door het onderzoeksregistratiesysteem (Pure) in combinatie met de HvA-repository en de dienst (open) publiceren van de bibliotheek professioneel ondersteund. Om open access aan de HvA een succes te maken geeft de bibliotheek actief voorlichting over de mogelijkheden van open access publiceren en beantwoordt vragen van onderzoekers over open access. De voorlichting richt zich op het communiceren over het beleid en de invulling daarvan. Dat zal gebeuren door de Bibliotheek UvA/HvA in samenwerking met O&O en de kenniscentra. Tevens zal een webomgeving met de mogelijkheden om open access te publiceren worden ingericht en zullen trainingen voor onderzoekers worden georganiseerd. In deze trainingen leren onderzoekers hoe ze in een vroeg stadium rekening kunnen houden met hergebruik. De voorlichting zal zorgen voor een groei van bewustwording.

Stappenplan voorlichting

- 1. De onderzoeksraad/het CvB geeft richting aan het beleid door het beleid/stappenplan goed te keuren.**
- 2. De bibliotheek geeft voorlichting**
  - a. communiceert samen met O&O en de kenniscentra het beleid.
  - b. maakt de contactgegevens van de helpdesk bekend.
  - c. richt een webomgeving in met informatie over de drie vormen van open access publiceren en wat daarvoor nodig is.
  - d. geeft trainingen aan onderzoekers.
  - e. geeft advies over auteursrecht en licenties (via de dienst auteursrecht)
  - f. adviseert over de mogelijkheden om open access te publiceren voor alle drie de vormen (publiceren in de HvA-serie, bij de traditionele uitgever en bij de open access uitgever).
  - g. helpt bij het invulling geven aan de open access eisen van financiers.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

Stap 2: Onderzoeksregistratiesysteem in combinatie met een institutionele repository

Alle resultaten van onderzoek worden in het onderzoeksregistratiesysteem Pure geregistreerd en de bijbehorende repository gearchiveerd en zo duurzaam toegankelijk en optimaal vindbaar gemaakt voor derden. De Bibliotheek UvA/HvA heeft al veel faciliteiten en kennis in huis op het gebied van open access publiceren via het CRIS en de repository.¹² De Bibliotheek UvA/HvA heeft voor de auteurs dan ook een zo eenvoudig mogelijke procedure ontwikkeld om via het onderzoeksregistratiesysteem Pure bestanden (zowel publicaties, rapporten, presentaties, etc.) aan de institutionele repository van de HvA te kunnen aanbieden.¹³ Daarmee draagt het onderzoeksregistratiesysteem niet alleen bij aan juiste, volledige en tijdige registratie maar ook aan de verspreiding en het open delen van publicaties. De gegevens zijn na registratie in het onderzoeksregistratiesysteem direct beschikbaar voor alle noodzakelijke rapportages (jaarverslag, evaluatie van onderzoek, etc.), worden getoond op de persoonlijke pagina's van de medewerkers, en zijn na validatie door het kenniscentrum en de bibliotheek door iedereen¹⁴ eenvoudig te vinden in bijvoorbeeld de HBO-Kennisbank, Narcis en Google (Scholar). De gegevens kunnen namelijk eenvoudig worden uitgewisseld omdat de interoperabiliteit met andere systemen via open gedocumenteerde API's en metadata standaarden gebeurt (zoals Dublin Core¹⁵, ISNI en ORCID¹⁶). Daarmee wordt voldaan aan: (i) de *standaard 2* uit het *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* die stelt dat onderzoek beter zichtbaar moet zijn voor potentiële (internationale) partners omdat er dan meer kans is op samenwerking en netwerken; en (ii) de aanbeveling in het *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam* die adviseert om de oriëntatie op kenniscentra en samenwerking met andere kenniscentra in Europa te versterken.¹⁷ Tot slot kan in de toekomst eenvoudig worden aangesloten bij het *Nationaal Kennisplatform praktijkgericht onderzoek* dat tot doel heeft (a) het bevorderen en faciliteren van kennisdeling, en (b) het bevorderen van de zichtbaarheid van praktijkgericht onderzoek.¹⁸ Het platform benadrukt dat voor beide doelstellingen het van belang is dat gegevens nationaal en niet lokaal of regionaal worden gedeeld en gekoppeld.¹⁹

De files van de onderzoeksresultaten worden via het onderzoeksregistratiesysteem opgeslagen in een repository. Het archiveren in een repository heeft de functie om de resultaten van onderzoek voor de

¹² Er is al jaren ervaring opgedaan met het onderzoeksregistratiesysteem (Personal) Metis en de institutionele repository UvA-DARE.

¹³ Op het gebied van onderzoeksdata wordt op dit moment *Figshare* geïmplementeerd.

¹⁴ Het *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* benoemt drie productcategorieën/doelgroepen: (i) wetenschappelijke publicaties/kennisontwikkeling, (ii) onderwijsproducten/onderwijs en professionalisering medewerkers en (iii) vakpublicaties en populariserende publicaties/beroepspraktijk en maatschappij.

¹⁵ Voor meer informatie, zie bijv. https://nl.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

¹⁶ ISNI en ORCID zijn twee naast elkaar gebruikte standaarden om auteurs te identificeren. ISNI wordt vooral door bibliotheken gebruikt en ORCID door auteurs en uitgevers. ISNI's zijn in het beheer van bibliotheken; ORCID worden door auteurs zelf beheerd. Instellingen kunnen wel aangeven dat een ORCID bij hun organisatie hoort.

¹⁷ *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam*, p. 30

¹⁸ Er is een plan om het Podium van het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA en de HBO Kennisbank in de toekomst samen te laten gaan onder een nieuwe naam. De infrastructuur zal worden behouden, maar er zal meer aandacht zijn voor promotie en marketing richting onderzoekers zodat er meer publicaties zullen worden gedeponereerd. Ook binnen het nieuwe platform wordt gedacht aan een actieve redactie, wellicht zelfs een netwerk van redacties zodat gebruik kan worden gemaakt van regionale verschillen en netwerken van disciplines.

¹⁹ *Praktijkgericht onderzoek: midden in de samenleving. Nationaal kennisplatform praktijkgericht onderzoek van SIA, SURF, HKI, VH, versie 6 juni 2016*, p.1.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

toekomst beschikbaar te houden. Door opname in de HvA-repository en harvesting van die repository door het e-Depot van de Koninklijke Bibliotheek (KB) is duurzame archivering én toegankelijkheid gewaarborgd (op dit moment worden alleen de met “open access” gemarkeerde publicaties door de KB geharvest, dus alleen hiervan is digitale duurzaamheid gewaarborgd).

Aan het registreren en deponeren in het onderzoeksregistratiesysteem zijn vier typen kosten verbonden: de kosten van het onderzoeksregistratiesysteem (inclusief repository); de ‘inzet’ van de auteur bij het registreren en uploaden van publicaties; het valideren van records door de kenniscentra (hoort deze publicatie bij het kenniscentrum; en is de registratie correct); en tot slot voor de bibliotheek zijn er het beheer van het systeem en het valideren van publicaties (zijn de bibliografische gegevens en is de open access status correct).

Stappenplan Onderzoeksregistratiesysteem in combinatie met een institutionele repository

De bibliotheek implementeert samen met ICTS, O&O en de kenniscentra het onderzoeksregistratiesysteem (inclusief een institutionele HvA-repository) voor disseminatie van de gegevens en permanente toegankelijkheid.

- a. zorgt dat auteurs eenvoudig kunnen registreren en archiveren in het onderzoeksregistratiesysteem dat is gekoppeld aan de HvA-repository.
- b. zorgt voor optimale verspreiding van de resultaten van onderzoek doordat de resultaten van onderzoek via nationale en internationale standaarden eenvoudig worden geharvest door bijv. Narcis en de HBO-kennisbank,
- c. zorgt ervoor dat de publicaties eenvoudig zijn te vinden in Google (Scholar). Dat kan via Narcis en/of door de gegevens direct aan Google aan te leveren.
- d. zorgt dat open access publicaties duurzaam worden gearchiveerd in het e-depot van de Koninklijke Bibliotheek.
- e. zorgt dat rapportages, inclusief open access rapportages, kunnen worden gemaakt met het onderzoeksregistratiesysteem.
- f. zorgt voor het tijdig valideren van uploads in Pure zodat de open access file zo snel als mogelijk voor iedereen vindbaar en toegankelijk zijn.
- g. beheert de ORCID en ISNI van de HvA-onderzoekers.
- h. zorgt dat het gebruik (het aantal downloads) wordt gemonitord.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

Stap 3: Publicaties uitgegeven door de HvA open access

Veel kenniscentra geven al zelf publicaties uit.²⁰ Het kenniscentrum Techniek heeft zelfs al een eigen serie.²¹ Dat publicatieproces kan worden verbeterd door standaardisatie van de vormgeving, een sterkere profilering van de HvA, het inbouwen van enige kwaliteitscontrole, het verlenen van een licentie (voor hergebruik), een stabiele URL en het meegeven van een citatieadvies. Voordeel van deze vorm van publiceren in de HvA-repository is dat er geen rechten hoeven te worden overgedragen aan de uitgever. Deze HvA-publicaties kunnen zonder kosten voor de auteur open access in de HvA-repository worden gepubliceerd, en op die manier optimaal worden verspreid en hergebruikt. In dit geval zijn er, indien afbeeldingen correct zijn gebruikt, geen juridische barrières die open toegang en hergebruik belemmeren.

Stakeholders hebben aangegeven dat de HvA een sterk merk is waar meer gebruik van kan worden gemaakt.²² Daarom zal de Bibliotheek in samenwerking met het Publishing lab bij FDMCI een herkenbare HvA-serie opzetten met eventueel deelseries per kenniscentrum of speerpunt.

Om de kwaliteit van deze publicaties te borgen en te versterken, dient een publicatie in de HvA-serie in- en/of extern te worden gereviewed. Dit sluit aan bij de wensen van de kenniscentra om in- of externe peer review binnen de kenniscentra structureel toe te passen.²³ Review is tevens een van de aandachtspunten voor het eerder genoemde op te zetten Nationaal Platform, namelijk: ‘de kwaliteit van de kennisproducten’. Het platform wil dat voor gebruikers van een kennisbank de kwaliteit zichtbaar is. Er moet dan ook een mechanisme voor kwaliteitsborging zijn. Bijvoorbeeld door reviews door experts waarbij expliciete kwaliteitscriteria worden gehanteerd.²⁴ Auteurs bieden eigen producten aan collega’s aan en gaan zo het gesprek over de kwaliteit van hun werk aan.²⁵ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de methode zoals beschreven in *Reviewen van praktijkgericht*

---

²⁰ Zie bijv. de Faculteit Maatschappij en recht in het *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam* p. 41.

²¹ Serie Kenniscentrum Techniek <http://www.hva.nl/kc-techniek/publicaties/content/publicatiereeks/terugschakelen-naar-ketendenken.html>.

²² *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam*, p. 24.

²³ *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam*, p. 25. Zie ook de opmerkingen bij de specifieke faculteiten, zoals Beweging, Sport en Voeding: “Verder is het van belang om bij het bewaken van de kwaliteit de systematiek van peer-reviews goed te organiseren, dat kan met interne collega’s maar vooral ook met onderzoekers van buiten. Deze methode van peer-review geldt niet alleen voor de klassieke wetenschappelijke publicaties maar ook voor de vakpublicaties, de ontwikkelde methodieken en andere producten van het lectoraat.”, p. 41; Faculteit Techniek: “het doorgaan met (interne) peer-reviews”, p. 98; Gezondheid: “Intern vindt er nu al peer-review plaats (van onderzoeksvoorstellen, gehanteerde methodologie, publicaties enzovoort), maar het is allemaal nog te incidenteel. Het voornemen is om peerreview nu structureel in het proces op te nemen en jaarverslagen uit te breiden met een kritische reflectie/interne evaluatie in de lectorenraad.”, p. 115; Onderwijs en Opvoeding: “Toetsing van de kwaliteit van manuscripten vindt op dit moment nog niet systematisch plaats via bijvoorbeeld in- of externe peerreview. Het voornemen is dit te gaan inzetten in de verschillende fasen van het onderzoek.”, p. 154.

²⁴ *Praktijkgericht onderzoek: midden in de samenleving. Nationaal kennisplatform praktijkgericht onderzoek van SiA, SURF, HKI, VH, versie 6 juni 2016*, p. 5

²⁵ *Reviewen van praktijkgericht onderzoek. Een methode voor peer review in het HBO*, februari 2012 van het Forum voor praktijkgericht onderzoek, p. 8-9.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

onderzoek. Een methode voor peer review in het HBO, februari 2012 van het Forum voor praktijkgericht onderzoek.²⁶

- “1) dubbel open: reviewer en gereviewde zien en spreken elkaar;
- 2) meerstemmig: de stemmen van praktijk, wetenschap en onderwijs zijn (indirect) aanwezig;
- 3) gelaagd: zowel het onderzoek wordt beoordeeld als de beoordelingscriteria.”

Stappenplan Publicaties uitgegeven door de HvA open access

1. De bibliotheek coördineert een pilot voor het opzetten van een productielijn voor een HvA-(sub)serie.

- a. ontwikkelt samen met een vormgever een herkenbare vormgeving.
- b. voorziet iedere digitale uitgave binnen de serie van een unieke HvA- en/of kenniscentrumnummering.
- c. zet de productielijn op met het Publishing lab op basis van de succesvolle *Sausage Machine*²⁷ waarmee de publicaties in verschillende vormen kunnen worden gepubliceerd: pdf, epub en html5. Daarmee zijn de publicaties ook goed leesbaar op kleinere apparaten. Aan een voorleesversie wordt gewerkt. In de pilot wordt gestreefd naar een test met minimaal 2 exemplaren per kenniscentrum.
- d. maakt een korte handleiding voor auteurs met de minimale eisen waaraan auteurs moeten voldoen als ze een manuscript aanbieden.
- e. maakt de kosten van de HvA-uitgaven inzichtelijk tijdens de pilot.

2. Auteurs houden rekening met kennisvalorisatie en verspreiding onder een breed publiek

Auteurs voorzien de publicatie van een voor een brede groep begrijpelijke Nederlandse en Engelse samenvatting, verklarende woordenlijst, lijst met onderzoeksresultaten (publicaties, rapporten, tools), lijst met publicaties in de media, literatuurlijst e.d. zodat iedere geïnteresseerde de kern van het resultaat kan begrijpen; en de resultaten daarmee nog breder toegankelijk worden. Het AWTI rapport zegt hierover: “Kennis moet niet alleen vindbaar maar ook overzichtelijk en begrijpelijk zijn.”²⁸ Om de wetenschap ook echt toegankelijk te maken dient de auteur de resultaten te ‘vertalen’ naar een breder publiek en overzichtelijk te presenteren.²⁹

3. De auteur(s) laten de publicatie reviewen en bieden de publicatie na de review aan de bibliotheek aan.

Om in de HvA-serie te kunnen publiceren dient de publicatie te worden onderworpen aan een reviewproces. De redactie wordt op de publicatie vermeld. Een junior onderzoeker kan altijd publiceren onder redactie van de lector en/of kan een externe reviewer benaderen; lectoren publiceren zelfstandig onder een samen te stellen HvA-redactie, de redactie van een kenniscentrum of kunnen een externe reviewer benaderen.

²⁶ *Reviewen van praktijkgericht onderzoek. Een methode voor peer review in het HBO*, februari 2012 van het Forum voor praktijkgericht onderzoek, p. 5

²⁷ <http://www.publishinglab.nl/the-sausage-machine/2016/01/14/hello-world/>

²⁸ Website rapport AWTI ‘Durven delen: op weg naar een toegankelijke wetenschap’ januari 2016, geraadpleegd 19 juni 2016.

²⁹ Rapport AWTI ‘Durven delen: op weg naar een toegankelijke wetenschap’ januari 2016, p. 7, 25.

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

4. **De bibliotheek ‘produceert’, registreert en publiceert de publicatie direct open access in het onderzoeksregistratiesysteem gekoppeld aan de HvA-repository.**
  - a. zorgt voor de HvA-vormgeving
  - b. zorgt ervoor dat de citeerbaarheid wordt geoptimaliseerd door aan te geven hoe de publicatie moet worden geciteerd (‘cite as’).
  - c. zorgt voor de unieke HvA- en/of kenniscentrumnummering.
  - d. vermeldt de exacte publicatiedatum.
  - e. voorziet publicaties van een unieke en duurzame URLs, zgn. unique global persistent identifier (PI’s).
  - f. controleert of het beeldgebruik correct is toegepast.
  - g. voorziet de publicaties van een Creative Commons Naamsvermelding (cc-by) licentie. Met deze licentie wordt toestemming gegeven voor bijvoorbeeld hergebruik in het onderwijs, vertalingen en verdere verspreiding.
  - h. zorgt dat een pdf, html5 en epub versie in de HvA-repository worden gepubliceerd.
  - i. zorgt voor duurzame toegankelijkheid door archivering in het e-depot van de KB.
  - j. draagt zorg voor de interoperabiliteit (en dus zichtbaarheid) van de gegevens via internationale standaarden, protocollen, formaten en netwerken.³⁰
5. **De bibliotheek meet de impact door bijvoorbeeld het aantal downloads te monitoren met gestandaardiseerde statistieken.³¹**
6. **De bibliotheek heeft een notice and takedown procedure.**

Voor openbaar toegankelijke publicaties is een procedure ingericht zodat publicaties waarvan de algemene toegankelijkheid wordt betwist (bijvoorbeeld door een rechthebbende) snel (tijdelijk) niet-toegankelijk gemaakt kunnen worden.

---

³⁰ Bijvoorbeeld internationaal in ieder geval aangeboden aan Google (Scholar) en nationaal aan Narcis en de HBO-kennisbank.

³¹ <http://www.projectcounter.org>

Stap 4: Closed access publiceren bij de uitgever en deze publicatie open access publiceren in de HvA-repository

HvA-onderzoekers publiceren resultaten van onderzoek in bekende vakbladen en toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften.³² Dat zullen zij voor een deel blijven doen vanwege onderzoeksevaluaties, carrièreperspectieven en prestige. Om maximaal gebruik van deze HvA-publicaties te garanderen, dienen (nadat Pure in productie is genomen) alle HvA-publicaties³³ vanaf 1 januari 2015³⁴ via het onderzoeksregistratiesysteem te worden geregistreerd en vanuit het onderzoeksregistratiesysteem in beginsel open access te worden geüpload in de HvA-repository. Uitgevers van publicaties die niet open toegankelijk zijn, maar alleen toegankelijk zijn na betaling of met een abonnement, zullen in sommige gevallen alleen openbaarmaking van de publicatie toestaan na een embargo. Het toegankelijk maken van publicaties kan in sommige gevallen beperkt worden door contracten met derden (bijv. opdrachtgevers), maar in beginsel dienen openbare publicaties altijd openbaar via de HvA-repository te worden aangeboden, indien noodzakelijk in een auteursversie en onder een beperkt embargo. Hierbij wordt voor tijdschriftartikelen 6 maanden na de officiële verschijningsdatum als uiterste datum gehanteerd.³⁵ Wanneer de manuscriptversie wordt geüpload, is bronvermelding ('cite as') voor citaties essentieel, en zal op het voorblad worden vermeld.

De HvA gebruikt hierbij het Harvard-licentie model als voorbeeld.³⁶ De instelling, *in casu* de HvA, is rechthebbende en vraagt aan de wetenschapper om de door de uitgever geaccepteerde manuscriptversie na acceptatie en uiterlijk op de dag van publicatie open access te maken in de instellingsrepository. De instelling geeft aan de auteur toestemming om het contract met de uitgever te tekenen onder voorbehoud van open archivering in de HvA-repository. De instelling zal uitgevers van tevoren informeren over het archiveren van de manuscriptversie en het vervolgens tekenen van een 'exclusieve' overdracht van het auteursrecht of over verlenen van een 'exclusieve' licentie. Uitgevers die dat niet accepteren kunnen via een waiver/opt-out een redelijk embargo termijn aangeven. Indien uitgevers dat weigeren of een onredelijk embargo eisen op korte werken van wetenschappelijke auteurs, kan dit worden genegeerd en een redelijke termijn worden bepaald op grond van artikel 25fa Auteurswet.³⁷ Wat een redelijke termijn is, is nog niet bepaald, maar in dit stappenplan wordt de redelijke termijn van 6 maanden in acht genomen. Zonder reactie van de uitgever kan het (peer-reviewed) manuscript overigens direct in de HvA-repository open access worden gepubliceerd. De Harvard-licentie is momenteel in gebruik bij 6 instellingen (zoals Harvard en MIT, twee in Kenya) en slechts een beperkt aantal waivers van uitgevers bij Harvard is bekend, zie ook <https://osc.hul.harvard.edu/publishers/>

Het Harvard-licentie model is voor zover bekend tot nu toe alleen gebruikt voor wetenschappelijke artikelen, en niet voor vakpublicaties en populairwetenschappelijke publicaties. Vanuit het Harvard-model is deze aanpak dus eerder een pilot wanneer het vakpublicaties en populairwetenschappelijke

---

³² *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam*, p.26.

³³ HvA-publicaties zijn publicaties waarin de affiliatie duidelijk 'Hogeschool van Amsterdam' of 'Amsterdam University of Applied Sciences' staat vermeld.

³⁴ Vanaf 2015 omdat de volgende onderzoeksevaluatie waarschijnlijk vanaf 2015 zal lopen.

³⁵ Op grond van artikel 25 fa Auteurswet. Daarin wordt een redelijke termijn gesteld. Wat de redelijke termijn is, is nog niet bepaald.

³⁶ Zie ook <http://osc.hul.harvard.edu/policies> of [http://cyber.law.harvard.edu/hoap/Drafting a policy](http://cyber.law.harvard.edu/hoap/Drafting_a_policy).

³⁷ Ook bekend onder het amendement Taverne.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

werken betreft, en zal moeten worden onderzocht in hoeverre deze publicaties *direct* open access kunnen worden gepubliceerd. Artikel 25fa Auteurswet spreekt echter van een “maker van een kort werk van wetenschap”. Vakpublicaties en populairwetenschappelijke publicaties zijn ook werken van (een) wetenschap(per). *Alle korte werken van wetenschap* kunnen dus op grond van artikel 25fa Auteurswet in beginsel *na 6 maanden* open access worden gepubliceerd. Vakpublicaties en populairwetenschappelijke publicaties onderscheiden zich immers slechts omdat ze zijn geschreven voor een andere doelgroep. Alleen voor langere publicaties (die dus niet onder artikel 25fa Auteurswet vallen) wordt daarom een pilot op grond van het Harvard-licentie model gestart.

Stappenplan Closed access publiceren bij de uitgever en deze publicatie open access publiceren in de HvA-repository

1. **De bibliotheek maakt samen met juridische zaken een standaardbrief voor uitgevers waarin de uitgevers worden geïnformeerd over het auteursrecht bij de HvA: de HvA geeft aan de uitgever een licentie, maar verplicht daarvoor de auteur de publicatie open access te publiceren in de HvA-repository.**
2. **De bibliotheek informeert de belangrijkste uitgevers over de onherroepbare niet-exclusieve licentie die door de HvA aan de uitgever zal worden verleend; en dat de HvA-medewerker(s) is gevraagd het final peer-reviewed manuscript open access in de repository te plaatsen.**
Uitgevers die een opt-out vragen kunnen door de auteur aan de bibliotheek worden gemeld.
3. **De corresponderende auteur, of indien er geen HvA-corresponderende auteur is, een HvA-auteur, zorgt dat de closed access publicaties z.s.m. open access worden gepubliceerd in de HvA-repository.**
  - a. *waar deponeren?* Materialen worden via het onderzoeksregistratiesysteem Pure geüpload en worden dan gearchiveerd in de institutionele repository van de HvA.
  - b. *welke versie?* Indien de uitgever dit toestaat de uitgeversversie of alternatief de post-print.³⁸ Het onderzoeksregistratiesysteem Pure geeft bij meer dan 22.000 tijdschriften aan wat het open access beleid van de uitgever is, en welke versie (post-print of uitgeversversie) onder welke voorwaarden (bijvoorbeeld een embargo) open access mag worden gepubliceerd. De auteur uploadt de versie die (op termijn) open access mag worden gepubliceerd; en geeft indien noodzakelijk een embargodatum mee.
  - c. *wanneer deponeren?* Direct na acceptatie, maar uiterlijk op de officiële verschijningsdatum.³⁹ Dit geldt ook voor publicaties onder embargo. Het embargo kan in het onderzoeksregistratiesysteem worden meegegeven. De auteur ziet er in samenwerking met de Bibliotheek op toe dat deze publicaties niet voor de gemelde embargodatum open toegankelijk worden gemaakt.
4. **De auteur voorziet, om de verspreiding te vergroten, de publicatie van een Engelse en Nederlandse samenvatting.**

³⁸ Een post-print is het definitieve peer-reviewed manuscript geaccepteerd voor publicatie, inclusief de aanpassingen na de peer review, maar zonder de lay-out van de uitgever en wordt ook wel finale auteursversie genoemd.

³⁹ Voordelen zijn: het zo snel mogelijk publiceren van een manuscript levert meer en sneller citaties op, en de auteur weet dan nog precies welke versie de laatste versie is. Na verloop van tijd blijkt het voor auteurs moeilijker de laatste versie van een publicatie te traceren op zijn/haar computer.

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

5. **De bibliotheek onderzoekt of de publicatie eerder open access in de HvA-repository kan worden gepubliceerd en zorgt voor duurzame toegankelijkheid en disseminatie.**
  - a. past de embargotermijn in het onderzoeksregistratiesysteem aan indien de uitgever eerder is geïnformeerd en geen opt-out heeft aangevraagd
  - b. informeert de uitgever over de afspraken met de auteur, indien de uitgever niet eerder is geïnformeerd.
  - c. indien contractuele afspraken dat eisen kan open access worden uitgesteld tot 6 maanden na de publicatie. Op basis van Taverne wordt voor korte werken een maximale embargotermijn van 6 maanden aangehouden.⁴⁰
  - d. zorgt voor duurzame toegankelijkheid door archivering in het e-depot van de Koninklijke Bibliotheek.
  - e. zorgt ervoor dat de citeerbaarheid wordt geoptimaliseerd door op het voorblad aan te geven hoe de publicatie moet worden geciteerd ('cite as').
  - f. vermeldt welke versie⁴¹ het is.
  - g. voorziet indien mogelijk publicaties van een licentie of copyrightvermelding.
  - h. draagt zorg voor de interoperabiliteit (en dus zichtbaarheid) van de gegevens via internationale standaarden, protocollen, formaten en netwerken.⁴²
  - i. voorziet publicaties van een unieke en duurzame URLs, zgn. unique global persistent identifier (PI's).
7. **De bibliotheek meet de impact door bijvoorbeeld het aantal downloads te monitoren met gestandaardiseerde statistieken.**⁴³
8. **De bibliotheek heeft een notice and takedown procedure.**
  - a. Voor openbaar toegankelijke publicaties is een procedure ingericht zodat publicaties waarvan de algemene toegankelijkheid wordt betwist (bijvoorbeeld door een rechthebbende) snel (tijdelijk) niet-toegankelijk gemaakt kunnen worden.

---

⁴⁰ Artikel 25 fa Auteurswet stelt een redelijke termijn. Wat de redelijke termijn is, is nog niet bepaald.

⁴¹ Preprint (auteursmanuscript voor de peer-review), postprint (auteursmanuscript na de peer-review) of uitgeverspdf.

⁴² Bijvoorbeeld internationaal aangeboden aan Google (Scholar) en nationaal aan Narcis en de HBO-kennisbank.

⁴³ <http://www.projectcounter.org>

Stap 5: Open access publiceren bij de uitgever

Voor sommige disciplines bestaat (voor artikelen in tijdschriften) een spanningsveld tussen enerzijds de druk om te publiceren in tijdschriften met een hoge impactfactor en anderzijds de wens om manuscripten aan te bieden aan *Open Access* tijdschriften. De komende jaren is de verwachting dat grote uitgevers steeds meer richting een *Open Access* model gaan bewegen. Ook is nu al te zien dat de impactfactoren van *Open Access* tijdschriften steeds hoger worden. Er zijn steeds meer volledig open access tijdschriften beschikbaar (bijv. PLOS, PeerJ, eLife, Open Library of Humanities). Om de transitie van het abonnementenmodel naar het open access-model mogelijk te maken, wordt onderzocht of publicatie in deze innovatieve tijdschriften kan worden vergoed. De meeste open access tijdschriften vragen een Article Processing Costs (APC). Gemiddeld bedraagt deze APC 2.063 euro, maar kan oplopen tot 5.900 euro⁴⁴ per artikel. Daarnaast zijn er ook tijdschriften die naast een abonnement de mogelijkheid bieden om open access te publiceren (zgn. hybride tijdschriften). De kosten van deze ‘hybride’ publicaties worden om ‘double dipping’ te voorkomen niet uit het fonds gefinancierd.⁴⁵ Wel zal worden geprobeerd om uitgevers te laten ‘flippen’, door open access mee te nemen in de onderhandelingen met de uitgevers, en te proberen de abonnementsgelden in te zetten voor open access publiceren in deze tijdschriften inclusief toegang.

Stappenplan Open access publiceren bij de uitgever

1. **De HvA richt een Open access fonds op in beheer van de Bibliotheek. Hiermee stimuleert de Bibliotheek open access publiceren, door middel van het financieren van de Author Processing Costs bij open access tijdschriften.**⁴⁶
  - a. met het fonds wordt een tegoed aangekocht bij verschillende uitgevers zodat hiervan de komende jaren met korting gebruik gemaakt kan worden.
  - b. vergoedt zolang er financiering is de open access kosten volledig⁴⁷ indien geen of niet voldoende andere financiering van derden beschikbaar is.
  - c. voorwaarde voor financiering is dat bij de corresponderende auteur van de publicatie duidelijk de ‘Hogeschool van Amsterdam’ of ‘Amsterdam University of Applied Sciences’ staat vermeld.
2. **De auteur vraagt voor het aanbieden van het manuscript bij het open access tijdschrift een reservering bij het fonds (openaccess@hva.nl).**
  - a. Dit garandeert dat de auteur van tevoren weet of er nog voldoende financiering in het fonds beschikbaar is.
3. **De auteur garandeert duurzame toegang door de open access publicaties ook in de HvA-repository te archiveren.**
  - a. *waar deponeren?* Materialen worden via het onderzoeksregistratiesysteem Pure geupload en worden dan gearchiveerd in de institutionele repository van de HvA.

⁴⁴ *Monitoring the Transition to Open Access*, August 2015, p.9, zie <https://www.acu.ac.uk/research-information-network/monitoring-transition-to-open-access>.

⁴⁵ Overwogen kan worden om voor hybride publicaties een maximumvergoeding van 500 euro of ter hoogte van de gemiddelde APC te financieren, zodat de betaalbare hybride publicaties alsnog open kunnen worden gepubliceerd.

⁴⁶ Een en ander is afhankelijk van beschikbare financiering in 2017/18, hierover worden nog nadere afspraken gemaakt.

⁴⁷ Om extreme APC's bij uitgevers te voorkomen, kan worden verwogen het bedrag per aanvraag te maximaliseren.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

- b. *wanneer deponeren?* Bij voorkeur direct na acceptatie, maar uiterlijk op de officiële verschijningsdatum.
  - c. *welke versie?* De uitgeversversie. Eventueel kan indien gewenst ook het geaccepteerde manuscript direct na acceptatie worden geupload ('early access').
4. **De bibliotheek zal open access meenemen in de licentieonderhandelingen met de uitgevers, en de abonnementsgelden inzetten voor open access publiceren in deze tijdschriften (inclusief 'gratis' toegang voor de HvA).**⁴⁸ Dit om te voorkomen dat de uitgever naast abonnementen ook financiering ontvangt voor open access (zgn. 'double dipping').
- a. communiceert de resultaten van de onderhandelingen jaarlijks aan het CvB
  - b. communiceert de resultaten z.s.m. aan de auteurs.

---

⁴⁸ Zoals de VSNU en de UKB dat inmiddels voor de universiteiten hebben gedaan, zie ook <http://www.vsnul.nl/openaccess>.

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

3. Tot slot

De voortgang van de implementatie van bovenstaand stappenplan bij de faculteiten is onderwerp van het jaarlijks overleg tussen het CvB en de decanen.

4. Verantwoording

Deze notitie is gebaseerd op:

- *Artikel 25fa Auteurswet*
- *Berlin Declaration*
- *Estimating Open Access Mandate Effectiveness: The MELIBEA Score* version, v2, P. Vincent-Lamarre, J. Boivin, Y. Gargouri, V. Lariviere & S. Harnad, <https://arxiv.org/abs/1410.2926>.
- *Monitoring the Transition to Open Access*, August 2015.
- *Praktijkgericht onderzoek: midden in de samenleving. Nationaal kennisplatform praktijkgericht onderzoek van SiA, SURF, HKI, VH*, versie 6 juni 2016.
- *Rapport AWTI 'Durven delen: op weg naar een toegankelijke wetenschap' januari 2016*,
- *Rapport Externe Evaluatie Onderzoek 2015 Hogeschool van Amsterdam*, p. 30
- *Report on policy recording exercise, including policy typology and effectiveness and list of further policymaker targets*, (D 3.1 PASTEUR4OA), 2015, p. 8-9, 43
<http://www.pasteur4oa.eu/sites/pasteur4oa/files/deliverables/PASTEUR4OA%20Work%20Package%203%20Report%20final%2010%20March%202015.pdf>.
- *Reviewen van praktijkgericht onderzoek. Een methode voor peer review in het HBO*, februari 2012 van het Forum voor praktijkgericht onderzoek.
- *Strategisch onderzoeksbeleid HvA 2015-2020, vastgesteld door het College van Bestuur d.d. 20 januari 2015, incl. de Uitvoering Strategisch onderzoeksbeleid HvA*.

Gesproken met:

HvA onderzoek en management

- Sander Blikendaal, projectmanager KIK / DBSV
- Robert Jan de Boer, professor Aviation Engineering
- Anne Eskes, coördinator ACHIEVE, senior onderzoeker, docent Verpleegkunde
- Huib de Jong, rector HvA
- Lucy Kerstens, Manager CAREM
- Geert Lovink, lector Network Cultures
- Margreet Riphagen, projectmanager, MediaLAB Amsterdam, en lectoraat Netwerkcultuur en coördinator Publishing Lab
- Maarten Rottschafer, hoofd bedrijfsvoering onderzoek FDMCI
- Edith Petersen, Onderzoekscoördinator Smart Mobility & Logistics
- Interactieve presentatie bij kenniskring bijeenkomst Urban Technology

Onderwijs en Onderzoek (O2)

- Dymph van Outersterp, beleidsmedewerker onderzoek
- Maaïke Verbree, beleidsmedewerker onderzoek
- Hugo Nierstrasz, beleidsmedewerker onderzoek

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

Bibliotheek

- Johannes Botman, informatiespecialist Beweging, Sport en Voeding
- Renger Dijkstra, informatiespecialist PABO/Pedagogiek
- Jaroen Kuijper, informatiespecialist Informatica en Communication & Multimedia Design
- Elisabeth Roos, informatiespecialist Verpleegkunde, Oefentherapie Mensendieck
- Frans Westgeest, informatiespecialist BSK, CMV, MWD, TP
- Hilde van Wijngaarden, Kwartiermaker Onderwijs- en Onderzoekondersteuning

Externe organisaties

- Erik van Aert, NWO, Beleidsmedewerker open access en open data
- Veronica Arnaiz Rivas, UvA, Faculteit Rechten en contactpersoon voor het publiceren van de facultaire serie op SSRN
- Jasper Bedaux, UvA, Digitaal Productiecentrum

Bijlage I Begrippen in deze notitie/Definities

- **digitale duurzaamheid:** het behouden, beheren en beschikbaar stellen van digitale informatie zodanig dat deze blijvend geraadpleegd en geïnterpreteerd kan worden (vrij naar een definitie van Digitaal Erfgoed Nederland), bijv. artikelen, boeken, monografieën, proefschriften, grijze literatuur (zoals rapporten).
- **“Golden Road”:** publicaties worden open toegankelijk doordat ze gepubliceerd worden in *open access* tijdschriften (uit “Budapest Open Access Initiative”).
- **“Green Road”:** publicaties (zowel finale auteursversies als uitgeversversies) worden open toegankelijk doordat auteurs ze (laten) opnemen in repositories en daarbij aangeven dat ze voor iedereen toegankelijk zijn (uit “Budapest Open Access Initiative”).
- HvA-publicaties: publicaties waarin duidelijk de affiliatie ‘Hogeschool van Amsterdam’ of ‘Amsterdam University of Applied Sciences’ staat vermeld.
- **open access:** staat voor open toegang. De auteur of rechthebbende van een werk verleent aan alle gebruikers daarvan een gratis, onherroepelijk en wereldwijd recht op toegang daartoe. Ook mag een gebruiker het werk kopiëren, gebruiken, tonen, opnieuw verdelen en verzenden en mag hij/zij afgeleide werken maken, in elk digitaal medium en voor elk doel, onder de voorwaarde dat vermeld wordt wie de oorspronkelijke auteur of rechthebbende is (uit de “Berlin Declaration”). In de praktijk zijn er twee varianten:
  1. wanneer een materiaal online wordt gepubliceerd en in minimaal één online repository (een vrij toegankelijk digitaal archief) of een Open Access tijdschrift wordt opgenomen en de publicatie voor iedereen met een internetverbinding kosteloos toegankelijk is en blijft; en
  2. de auteur de gebruiker toestemming geeft om de content te mogen (her)gebruiken (onder de voorwaarde van correcte bronvermelding).
- **permanente toegankelijkheid:** de combinatie van open toegankelijkheid en digitale duurzaamheid.
- **publicaties:** alle teksten over of andere uitingen van het onderzoek die onder de aandacht worden gebracht door deze (digitaal) beschikbaar te maken, zoals artikelen, boeken, rapporten, dissertaties, blogs, projectvoorstellen, methoden, workflows, software, projectverslagen, presentaties, ontwerpen, tools, video’s, infographics, etc. in allerlei vormen zoals pdf, epub, jpeg, mpg, etc..
- **repository:** digitale bewaarplaats voor data of publicaties.

Bijlage II Berlin Declaration on Open Access

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

The Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities of 22 October 2003 was written in English. It is one of the milestones of the Open Access movement. The wording of the English version shall prevail.

Preface

The Internet has fundamentally changed the practical and economic realities of distributing scientific knowledge and cultural heritage. For the first time ever, the Internet now offers the chance to constitute a global and interactive representation of human knowledge, including cultural heritage and the guarantee of worldwide access.

We, the undersigned, feel obliged to address the challenges of the Internet as an emerging functional medium for distributing knowledge. Obviously, these developments will be able to significantly modify the nature of scientific publishing as well as the existing system of quality assurance.

In accordance with the spirit of the Declaration of the Budapest Open Access Initiative, the ECHO Charter and the Bethesda Statement on Open Access Publishing, we have drafted the Berlin Declaration to promote the Internet as a functional instrument for a global scientific knowledge base and human reflection and to specify measures which research policy makers, research institutions, funding agencies, libraries, archives and museums need to consider.

Goals

Our mission of disseminating knowledge is only half complete if the information is not made widely and readily available to society. New possibilities of knowledge dissemination not only through the classical form but also and increasingly through the open access paradigm via the Internet have to be supported. We define open access as a comprehensive source of human knowledge and cultural heritage that has been approved by the scientific community.

In order to realize the vision of a global and accessible representation of knowledge, the future Web has to be sustainable, interactive, and transparent. Content and software tools must be openly accessible and compatible.

Definition of an Open Access Contribution

Establishing open access as a worthwhile procedure ideally requires the active commitment of each and every individual producer of scientific knowledge and holder of cultural heritage. Open access contributions include original scientific research results, raw data and metadata, source materials, digital representations of pictorial and graphical materials and scholarly multimedia material.

Open access contributions must satisfy two conditions:

1. The author(s) and right holder(s) of such contributions grant(s) to all users a free, irrevocable, worldwide, right of access to, and a license to copy, use, distribute, transmit and display the work publicly and to make and distribute derivative works, in any digital medium for any responsible purpose, subject to proper attribution of authorship (community standards, will continue to provide the mechanism for enforcement of proper attribution and responsible use of the published work, as they do now), as well as the right to make small numbers of printed copies for their personal use.
2. A complete version of the work and all supplemental materials, including a copy of the

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

permission as stated above, in an appropriate standard electronic format is deposited (and thus published) in at least one online repository using suitable technical standards (such as the Open Archive definitions) that is supported and maintained by an academic institution, scholarly society, government agency, or other well-established organization that seeks to enable open access, unrestricted distribution, inter-operability, and long-term archiving.

Supporting the Transition to the Electronic Open Access Paradigm

Our organizations are interested in the further promotion of the new open access paradigm to gain the most benefit for science and society. Therefore, we intend to make progress by

- encouraging our researchers/grant recipients to publish their work according to the principles of the open access paradigm.
- encouraging the holders of cultural heritage to support open access by providing their resources on the Internet.
- developing means and ways to evaluate open access contributions and online-journals in order to maintain the standards of quality assurance and good scientific practice.
- advocating that open access publication be recognized in promotion and tenure evaluation.
- advocating the intrinsic merit of contributions to an open access infrastructure by software tool development, content provision, metadata creation, or the publication of individual articles.

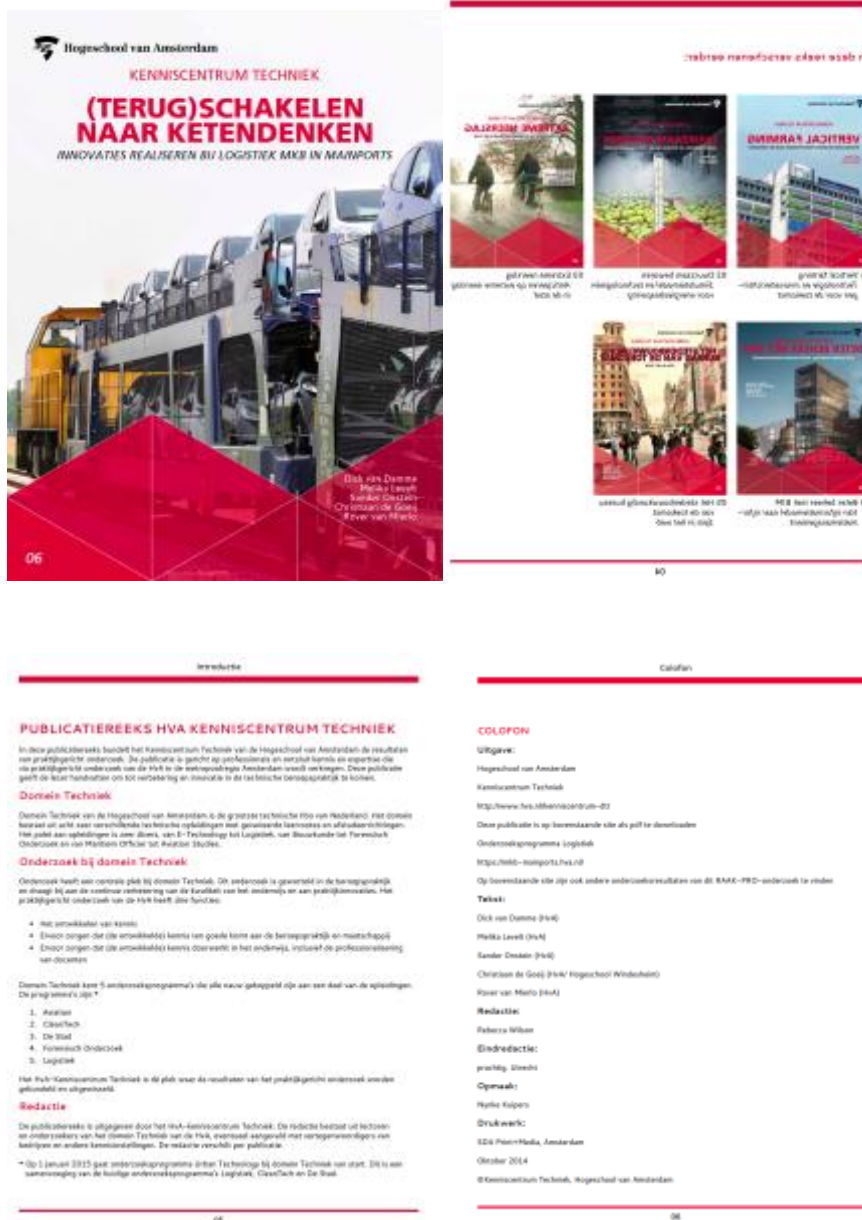
We realize that the process of moving to open access changes the dissemination of knowledge with respect to legal and financial aspects. Our organizations aim to find solutions that support further development of the existing legal and financial frameworks in order to facilitate optimal use and access.

Signatory: 273 26.11.2009 Hoger Beroeps Onderwijs Raad Doekle Terpstra

Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan

Bijlage III Voorbeeld van een HvA-serie

Bron: <http://www.hva.nl/kc-techniek/publicaties/content/publicatiereeks/terugschakelen-naar-ketendenken.html> of <http://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kc-techniek/lectoraat-techniek/terug-schakelen-naar-ketendenken.pdf>

©Kenniscentrum Techniek, Hogeschool van Amsterdam

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

Bijlage IV Voorbeeld van een voorblad

Zie bijv. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:872193/FULLTEXT01.pdf>

Title

Authors

University of Applied Sciences (HvA) Pre Print / Post print

N.B.: When citing this work, cite the original article.

Original Publication:

Authors, Title., Year, Journal Title, (volume), number, pages.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.bbalip.2015.09.006>

Copyright: xxxxx

<http://www.elsevier.com/>

Preprint available at: University of Applied Sciences (HvA) Repository

[Link](#)

[plaatje van de juiste CC-license]

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

PrePrint (Unreviewed)

Full peer-reviewed manuscript: doi:xxxxxxx.

Title

Authors

Affiliations

Email addresses

Email addresses:

§Corresponding author

*Onderzoeksresultaten HvA: Open, vindbaar en bruikbaar
Stappenplan*

PrePrint (Unreviewed)

Full peer-reviewed manuscript: doi:xxxxxxx.

Abbreviations

apo- apolipoprotein, CETP - cholesteryl ester transfer protein, CVD – cardiovascular disease, DCF - 2,7-dichlorofluorescein, DCFH - 2,7 dichlorofluorescein, HDL – high density lipoprotein, HDL-C – high density lipoprotein cholesterol, LDL/VLDL – low-/very low-density lipoprotein, SR-B1 - scavenger receptor class B type 1, TBS - Tris-buffered saline, WB – Western blot

Keywords

- xxxxx

Highlights

- xxxxxx
- xxxxx